

POHJAEHDOTUS PIRKAN OPISTON JÄSENKUNTIEN OPETUSTUNTIEN TILAUKSEEN VUODELLE 2027

1. Pohjaehdotuksen laadinta ja yleisperustelut

Tuntitilausten pohjaehdotus on laadittu seuraavien periaatteiden mukaisesti:

- Opetustuntien tarve vuodelle 2027 on arvioitu vuoden 2025 toteuman, vuoden 2026 tuntitilauksen sekä opetuksen rakenteessa ja kysynnässä tapahtuvien muutosten perusteella.
- Keväällä 2026 Pirkan opiston kurssien toteuma 90,7 % on ollut 2,3 % pienempi verrattuna edellisen kevään 2025 vastaavaan lukemaan. Opiston opetustuntien kokonaismäärää esitetään sopeuttamistoimien johdosta vähennettäväksi 43 040 opetustunnista 41 540 opetustuntiin. Vähennys ei johdu kysynnän heikkenemisestä, vaan opiston talouden tasapainottamiseen tähtäävistä rakenteellisista ja toiminnallisista sopeutustoimista.
- Pohjaehdotuksen laadinnassa on huomioitu Pirkan opiston kehittämissuunnitelmassa 2025-2030 esitetty tavoite siitä, että vapaan sivistystyön opetuksen osuus olisi vähintään 60 % tilattujen opetustuntien kokonaismäärästä, mutta se jää saavuttamatta. Pirkan opisto on laatinut suunnitelman vapaan sivistystyön opetustuntitavoitteen saavuttamiseksi vuoteen 2029 mennessä. Suunnitelman mukaan vuosina 2027-2029 opetustuntitilauksessa taiteen perusopetuksesta siirretään 500 opetustuntia vapaan sivistystyön puolelle.
- Opetustuntien tarve on arvioitu erikseen vapaan sivistystyön opetuksen, musiikin taiteen perusopetuksen ja muun taiteen perusopetuksen osalta kunnittain.
- Taiteen perusopetuksen osalta pohjaehdotuksessa on otettu huomioon se, että pitkäjänteisen taiteen perusopetuksen opiskelun aloittaneille opiskelijoille tulee turvata opetussuunnitelmien edellyttämä mahdollisuus jatkaa opintojaan ja suorittaa ne loppuun asti.
- Opetustuntien kuntaosuuksien tuntihinnat perustuvat Pirkan opiston jaoston vuonna 2019 tekemään päätökseen ja ne on laskettu siten, että opetuksen tuotantokustannuksista on vähennetty valtionosuudet, kurssimaksut ja muut tulot, minkä jälkeen nettomenot on jaettu suunnitellulla opetustuntien määrällä kurssilajeittain.
- Opetuksen tuotantokustannukset pysyvät ennallaan ja ne ovat seuraavat:
 - o Vapaa sivistystyö / opetustunnin tuotantohinta on 7,75 euroa/opetustunti.
 - o Musiikin taiteen perusopetus / opetustunnin tuotantohinta on 17,00 euroa/opetustunti.
 - o Muu taiteen perusopetus / opetustunnin tuotantohinta on 4,00 euroa/opetustunti.
- Pirkan opiston ohjausryhmä on käsitellyt opetustuntitilausta kokouksessaan 7.5.2025

Kunta	Toteutunut opetustuntien kuntaosuus 2025	Kunnan opetustuntitilaus 2026	Opetustuntitilauksen määräraha 2026	Ehdotus tilattavaksi tuntimääräksi 2027	Ehdotuksen mukainen kuntaosuus € 2027
Lempäälä	86 523 €	12 321	132 031,75 €	11 737	123 605,50 €
Nokia	92 573 €	13 981	139 600,25 €	13 482	133 744,75 €
Pirkkala	88 549 €	13 185	121 446,25 €	12 914	118 698,00 €
Vesilahti	22 293 €	3 553	41 180,25 €	3 407	38 596,50 €
Yhteensä	289 938 €	43 040	434 258,50 €	41 540	414 644,75 €

2. Ehdotus kokonaistuntimääräksi ja maksuosuuksiksi kunnittain 2027

Seuraavassa taulukossa on tarkempi erittely vuoden 2027 ehdotukseksi kurssilajeittain:

Erittely A: Vapaa sivistystyö / opetustunnin tuotantohinta kunnalle 7,75 €

Kunta	Toteutuneet opetustunnit, vapaa sivistystyö 2025	Kunnan tuntitilaus, vapaa sivistystyö 2026	Ehdotus tilattavaksi tuntimääräksi 2027	Ehdotuksen mukainen kuntaosuus € 2027
Lempäälä	6 553	7 515	7 338	56 869,50
Nokia	6 884	7 895	7 709	59 744,75
Pirkkala	6 076	7 325	7 152	55 428,00
Vesilahti	1 163	1 843	1 798	13 934,50
Yhteensä	20 676	24 578	23 997	185 976,75

Vapaaseen sivistystyöhön 2027 ehdotettujen tuntien osuus opetustunneista on 57,8 %.

Erittely B: MUSIIKIN TAITEEN PERUSOPETUS / opetustunnin tuotantohinta kunnalle 17,00 €

Kunta	Toteutuneet opetustunnit, musiikki tpo 2025	Kunnan tuntitilaus, musiikki tpo 2026	Ehdotus tilattavaksi tuntimääräksi 2027	Ehdotuksen mukainen kuntaosuus € 2027
Lempäälä	3 827	4 187	3 780	64 260
Nokia	3 248	4 139	3 916	66 572
Pirkkala	3 227	3 164	3 094	52 598
Vesilahti	1 491	1 503	1 402	23 834
Yhteensä	11 793	12 993	12 192	207 264

Musiikin taiteen perusopetuksen 2027 ehdotettujen tuntien osuus opetustunneista on 29,3 %.

Erittely C: MUU TAITEEN PERUSOPETUS / opetustunnin tuotantohinta kunnalle 4,00 €

Kunta	Toteutuneet opetustunnit, muu tpo 2025	Kunnan tuntitilaus, muu tpo 2026	Ehdotus tilattavaksi tuntimääräksi 2027	Ehdotuksen mukainen kuntaosuus € 2027
Lempäälä	732	619	619	2 476
Nokia	1 757	1 947	1 857	7 428
Pirkkala	2 069	2 696	2 668	10 672
Vesilahti	209	207	207	828
Yhteensä	4 767	5 469	5 351	21 404

Muun taiteen perusopetuksen 2027 ehdotettujen tuntien osuus opetustunneista on 12,9 %.

3. Perustelut kurssilajeittain

Vapaa sivistystyö

- Opetus perustuu lakiin vapaasta sivistystyöstä ja on luonteeltaan harrastustavoitteista ryhmäopetusta, eli ns. perinteistä kansalaisopisto-opetusta
- Kustannukset katetaan pääosin valtionosuudella (noin 50 %) sekä opiskelijoiden maksamilla kurssikohtaisilla opintomaksuilla (noin 23 %)
- Lukuvuodella 2026-2027 kansalaisopiston opiskelija maksaa jokaisesta oppitunnistaan keskimäärin 2,25 €. Talousarviossa 2026 on vahvistettu, että 1.8.2026 alkaen vapaan sivistystyön kurssimaksut nousevat 9 %.
- Opetustuntien määrä vähenee 581 opetustuntia vuoden 2026 tilatun tuntimäärän tasosta.

Musiikin taiteen perusopetus

- Opetus perustuu lakiin taiteen perusopetuksesta ja on pitkäjänteistä, tavoitteellista sekä tasolta toiselle etenevää yksilöopetusta.
- Järjestetään opiston sisällä musiikkioppilaitosmuotoisesti, kuntien päättämänä vaihtoehtona ulkopuolisilta musiikkioppilaitoksilta ostetulle opetukselle.
- Kustannukset katetaan pääosin valtionosuudella (noin 47 %) sekä opiskelijoiden maksamilla lukukausimaksuilla (noin 34 %).
- 1.8.2026 tulee 9 % korotus lukuvuosimaksuihin. Syksystä 2026 alkaen opiskelijan lukuvuosimaksu lasten ja nuorten opetuksessa on 825 € (ulkopaikkakuntalainen 1024 €), aikuisilla 905 € (ulkopaikkakuntalainen 1071 €).
- Opetustuntien määrä vähenee 801 tuntia vuoden 2026 tilatun tuntimäärästä.

Muu taiteen perusopetus

- Opetus perustuu lakiin taiteen perusopetuksesta ja on pitkäjänteistä, tavoitteellista sekä tasolta toiselle etenevää yksilöopetusta.
- Opetusta järjestetään kuvataiteessa, teatterissa, tanssissa ja mediataiteessa.
- Kustannukset katetaan pääosin valtionosuudella (noin 22 %) sekä opiskelijoiden maksamilla lukukausimaksuilla (noin 58 %).
- 1.8.2026 tulee 9 % korotus lukuvuosimaksuihin. Syksystä 2026 alkaen opiskelijan lukuvuosimaksut ovat taiteenlajista riippuen 320 - 518 €.
- Opetustuntien määrä vähenee 118 tuntia vuoden 2026 tilatun tuntimäärän tasosta.

4. Tarkastelu kunnittain

Lempäälä

- Vapaan sivistystyön tuntimäärä vähenee 177 opetustuntia vuoden 2026 tilauksen tasosta
- Musiikin taiteen perusopetuksen tuntimäärä vähenee 407 opetustuntia vuoden 2026 tilauksen tasosta.
- Muun taiteen perusopetuksen tuntimäärä pysyy samalla tasolla vuoden 2026 tilauksen tasosta.
- Opetustuntien yhteenlaskettu tilaussumma 11.737 vähenee 584 opetustuntia vuoden 2026 tilauksen tasosta.

Nokia

- Vapaan sivistystyön tuntimäärä vähenee 186 opetustuntia vuoden 2026 tilauksen tasosta
- Musiikin taiteen perusopetuksen tuntimäärä vähenee 223 opetustuntia vuoden 2026

tilauksen tasosta.

- Muun taiteen perusopetuksen tuntimäärä vähenee 90 opetustuntia vuoden 2026 tilauksen tasosta.
- Opetustuntien yhteenlaskettu tilaussumma 13.482 opetustuntia vähenee 499 opetustuntia vuoden 2026 tilauksen tasosta.

Pirkkala

- Vapaan sivistystyön tuntimäärä vähenee 173 opetustuntia vuoden 2026 tilauksen tasosta
- Musiikin taiteen perusopetuksen tuntimäärä vähenee 70 opetustuntia vuoden 2026 tilauksen tasosta.
- Muun taiteen perusopetuksen tuntimäärä vähenee 28 opetustuntia vuoden 2026 tilauksen tasosta.
- Opetustuntien yhteenlaskettu tilaussumma 12.914 opetustuntia vähenee 271 opetustuntia vuoden 2026 tilauksen tasosta.

Vesilahti

- Vapaan sivistystyön tuntimäärä vähenee 45 opetustuntia vuoden 2026 tilauksen tasosta
- Musiikin taiteen perusopetuksen tuntimäärä vähenee 101 opetustuntia vuoden 2026 tilauksen tasosta.
- Muun taiteen perusopetuksen tuntimäärä pysyy samana 207 opetustuntia vuoden 2026 tilauksen tason kanssa.
- Opetustuntien yhteenlaskettu tilaussumma 3.407 opetustuntia vähenee 146 opetustuntia vuoden 2026 tilauksen tasosta.